

Kokemusasiantuntijuutta juurruttamassa Vantaan kaupungin aikuissosiaalityöhön

Hankekoordinaattori Larissa Franz-Koivisto, AKU -hanke, Vantaan kaupunki

Y-säätiö Helsinki 16.5.2018

Esityksen rakenne

- Kokemusasiantuntijat ammattilaisten rinnalla
- Pilotti sosiaalipalveluissa
- Tulevaisuuden visio kohti sotea siirryttäessä

Sosiaalihuolto laki

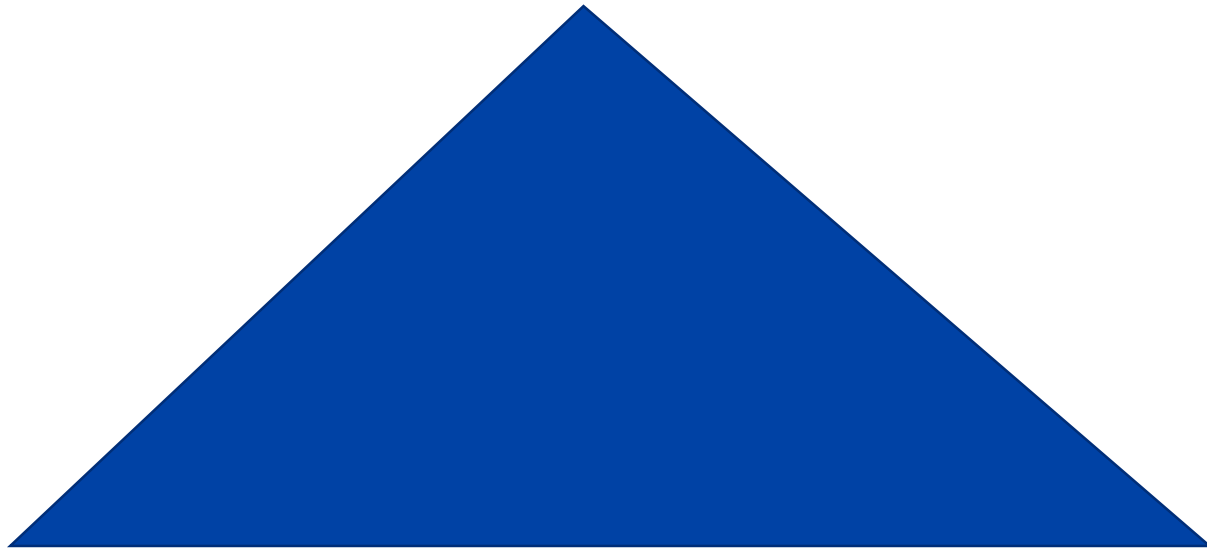

- . Uudistettu sosiaalihuoltolaki tuli voimaan 1.4.2015
- . Tavoitteena edistää sosiaalihuollon yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta
- . Siirtää sosiaalihuollon painopistettä korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen
- . Vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja kokonaisvaltaisuutta asiakkaan tarpeisiin vastaamiseksi
- . Turvata tuen saantia asiakkaan omissa arkiympyröissä.
- . Laki lisää yhteistyötä sosiaalihuollon ja eri toimijoiden välillä asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Voisiko tavoite olla tämä tulevaisuuden sosiaali- ja terveyspalveluissa ?

asiakas/potilas

ammattilainen

kokemusasiantuntija

Resurssit/teknisesti toteutettiin miten?

- Projektityöntekijä/kokemusasiantuntija osana AKU-hanketta
- 3kk määräaikainen työsuhde /
50% tehtävänkuva, 19,30h/vko

4 kokemusasiantuntijaa sijoittuivat seuraavasti:

- Matalankynnyksen palvelu (ohjaamo/nuorisotoimi) kevät 2017
- Sosiaalipalveluihin (Asumispalvelut/aikuissosiaalityö) syksy 2017
- Jalkautuva sosiaalityö (H-klinikka/ennaltaehkäisevä päihdetyö) syksy 2017
- Kolmannen sektorin toimija (yhteistyökumppani A-kilta/päihdetyö) syksy 2017

Yhteistyössä kirjoitettiin auki kokemusasiantuntijan tehtävänkuva, jota esitetään eteenpäin hallintoon!

Raportti keväällä 2018!

Lähityöntekijä nimettiin

- Jokaiseen yksikköön nimettiin 1 lähityöntekijä kokemusasiantuntijan tueksi
- Lähityöntekijä toimi siltana kokemusasiantuntijan ja työyhteisön välillä
- Kokemusasiantuntijan napanuora pysyi vahvana lähityöntekijään koko työjakson ajan, vaikka n. 1kk päästä huomattiin, että tietynlainen itsenäisyys työyksikössä oli saavutettu

Kokemusasiiantuntijoiden taustat

- Jokaisella oli jonkinasteinen päihdetausta ja kokemus asunnottomuudesta
- Jokaisella oli joko asiakassuhde tai päättynyt asiakassuhde yksikköön, jossa he työskentelivät
- Rekrytointi toteutettiin yksikkötasolla ja etsittiin yleisesti sopivaa tyyppiä
- Kahdella oli myös koulutusta kokemusta kokemusasiiantuntijana toimimisesta aikaisemmin

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Työyksiköt valmisteltiin ennalta

- Työyksiköissä käytiin dialogia etukäteen tehtävänkuvista ja mahdollisuuksista/haasteista
- Osa työyksiköistä oli valmiimpia kuin toiset ja osalle työntekijöistä projektin myötä syntyi ensimmäinen kokemus kokemusasiantuntijuuteen
- Kokemusasiantuntijat kokivat vastaanoton enimmäkseen positiivisena
- Työyksiköistä kerättiin palaute pilotin päätyttyä erikseen

1. Matalankynnyksen palvelut / työnkuva

- Kokeilu toteutettiin ohjaamossa – nuorten matalankynnyksen palveluyksikössä
- "talonmies"
- Olla kuuntelijana, läsnä ja auttajana kaikille ovesta tulijoille sekä työntekijöille apukätenä – uusien näkökulmien tuojana ja yleismies Jantusena
- Oppimateriaalin tekijänä – nuori nuorille ilman aikuista

2. Jalkautuva sosiaalityö/ työnkuva

- Kokeilu toteutettiin H-klinikalla – kaupungin huumehoitoklinikka
- ”työntekijöiden apusilmät”
- Olla läsnä, kuunnella, rohkaista, kannustaa
- Olla (kulttuuri)tulkkina työntekijöiden ja asiakkaiden välillä
- Olla kannustava ja rohkaisevana esimerkkinä – mahdollistajana

3. Sosiaalipalveluissa/ työnkuva

- Kokeilu toteutettiin Asumispalveluissa – kaupungin eri asumispalveluyksiköt
- "tarinankertoja"
- Olla korvat, jolla on aikaa kuunnella ja tarttua asiakkaan tarinaan omaa kokemusta hyödyntäen
- Toimia ryhmäyttäjänä sekä asiakkaille että asiakkaiden ja työntekijöiden välillä
- Opettaa oman kokemuksen ja tarinan kautta eri työyksiköitä asiakkaan tunnemaistemista – ymmärryksen lisääjä

4. Kolmannen sektorin rajapinnassa/ työnkuva

- Kokeilu toteutettiin Vantaan A-killassa
- "sillanrakentaja"
- Ymmärtäjä, huolenkantaja ja taluttaja
- Kuuntelija, ohjaaja ja neuvoja
- Tietolähde kaupungin ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä sekä asiakkaille että työntekijöille
- Yksinäisyyden torjuja, kaveri kun muita ei ole enää jäljellä

Kokemusasiantuntijuuden yhteisiä elementtejä

- Pysähtyä kuuntelemaan asiakasta
- Olla aikaa
- Välittää aidosti
- Kuulla asiakkaan koko tarina, ei paloina (asunto, toimeentulo, päihde, mielenterveys)
- Työntekijöiden herättelijä
- Ammatillinen yhteiskehittäminen
- Käyttää omaa kokemusta työkaluna – ajoittain rajaamisen haasteet

Mitä on sitten kokemusasiantuntijan työnkuva?

Miten kokemusasiantuntijan työnkuva paikantuu työyhteisössä?

Asiakkaiden tapaamiset
yksin ja yhdessä

Ryhmien vetäminen

Tuki asiakkaan ja työntekijän välillä /
kulttuuritulkki?

Tuki työntekijälle

Asiakkaiden ohjaus ja neuvonta

Kuunteleminen

Ja kaikkea muuta

Oikea henkilö oikeaan tehtävään – kokemusasiantuntijuus käyttöön

TARVE: Kokemusasiantuntijoiden tarve tunnistetaan, mutta oikean henkilön löytyminen oikeisiin tehtäviin on aina haaste ja korvaus/palkkaus

OSALLISUUS: kokemusasiantuntijuus vastaa Vantaan strategisiin osallisuustavoitteisiin

VAIVATTOMUUS: ”Pankin” perusajatus on vaivattomuus – kolmannen sektorin toimija rekrytoi, kouluttaa ja huolehtii työnohjauksesta sekä välittää kokemusasiantuntijoita kunnan eri kertaluonteisiin, lyhytaikaisiin sekä määräaikaisiin tehtäviin

KANSALLINEN LINJAUS: Linkitys myös hallituksen kärkihankkeeseen ”Palvelut asiakaslähtöisiksi” hallituksen osahankeeseen, ”Kokemusasiantuntijuuden ja asiakkaiden osallistumisen toimintamalli”, voisi toimia Sipilän hallituksen aktivointotimallin tukena

Haasteita / yhdessä pohdittavaa

Sosiaalipuolella työ menee enemmän ohjauksen neuvonnan piiriin / työparityöskentelyyn / ryhmien vetämiseen kuin varsinaiseen vastaanottoaikoihin, mihin terveystyöskentelyä on totuttu

Ammattilaisten identiteetin on oltava vahva, jotta pystyy tasaveroiseen työskentelyyn kokemusasiantuntijoiden kanssa

Ammattilaiset haastavat itsensä uudella tavalla...

- Olla ottamatta tilanteita haltuun ”perinteisellä tavalla”
- Luopumalla osittain perusrutiineista/oletuksista
- Tunnistaa, ”panna sivuun”, toisia osapuolia koskevat asenteet ja oletukset
- Tunnistaa asiakkaiden intressejä ja toimijuutta uudella tavalla
- Pidätellä omia selityksiä, luokitteluja ja ratkaisuja
- Toimia vastavuoroisesti; tarvita aidosti toisten tietoa, kokemusta, osaamista
- Päästää asiakas lähemmäs, ymmärtää syvemmin
(tutkija Outi Hietala)

Poikinuut hankeidea

- Hankkeessa rakennetaan hankekumppanien yhteistyönä ”kokemusasiiantuntijapankki”, jonne paikalliset toimijat kokoavat jo alueella toimivat kokemusasiiantuntijat, mistä heitä välitetään eteenpäin eri tehtäviin
- ”pankkiin” koulutetaan uusia kokemusasiiantuntijoita valtakunnallisesti hyväksytyin koulutusrungon pohjalta
Koulutus toteutetaan yhteistyönä KoKoA ry:n kouluttajan kanssa
- Huolehditaan kokemusasiiantuntijoiden jatkokoulutustarpeista sekä työnohjauksesta

Hankkeen toteutuksen suunnittelu käynnissä

- Rahoitus STEA 2019-2021
- Hallinnoija Vantaan A-kilta
- Osatoteuttaja partnerit Sirkkulanpuisto Kuopiosta ja ViaDia Jyväskylästä
- Hankekumppanit
- THL, Vantaan kaupunki, Jyväskylän kaupunki, Kuopion kaupunki
- Asiantuntijakumppanit KoKoA ry, Rise
- Lisäksi paikallisia toimijoita

VISIO:

Koordinaattorit maakuntiin ja kuntiin / Eksote-malli

Sote-alueet (maakunnat ja kunnat) palkkaavat kokemuskoordinaattorit , jotka vastaavat alueensa kokemusasiantuntija- ja vertaistukityön kehittämisestä ja koordinoinnista.

Kokemusasiantuntijoita & vertaistykentekijöitä:

- Terveysasemille, päihde- ja mielenterveyspalveluihin, sosiaalityöhön ym.
- Sairaaloihin, erikoissairaanhoidon ym.
- Neuvoloihin, päiväkoteihin, nuorisotyöhön, kouluihin, vanhus- ja vammaispalveluihin ym.

IHMINEN
ON IHMINEN
TOISTEN IHMISTEN
KAUTTA.

ZULUNKIELINEN SANANLASKU

VAINTA

Nettilinkkejä

Päihdetyön kokemusasiantuntija terveystasemalla

- <http://www.vantaa.fi/terveys- ja sosiaalipalvelut/paihteet ja mielenterveys/ongelmana alkoholi tai laakkeet/ kokemusasiantuntija> Vantaa - kokemusasiantuntija terveystasemalla
- <https://www.innokyla.fi/web/verstas438531> Innokylässä kuvaus pilottihankkeesta
- http://www.kansalaisareena.fi/paihdet_korso.pdf Loppuraportti pilotista 2012-2014
- <http://www.ara.fi/download/noname/%7BF9438FD1-3000-47F9-A8ED-1CB0C8235E71%7D/128697> Päihdetyön kokemusasiantuntija terveystasemalla 2012-2017

Netissä linkkejä 3.sektorin palveluihin:

- www.kokemusasiantuntijat.fi KoKoA - koulutetut kokemusasiantuntijat ry
- www.kokenet.fi KokeNet -nettipalvelu
- www.aa.fi AA <http://www.nasuomi.org/> NA www.al-anon.fi Al-Anon
- www.a-kiltojenliitto.fi A-kiltatoiminta
- Päihdeneuvontapuhelin www.paihdeneuvonta.fi ym. ym.

Kiitos!

Kokemusasiantuntija- ja vertaistukityö on nostettava niille kuuluvaan arvoon sosiaalityössä!

